

УДК 336.226.322(477)

Очеретько Л.М.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи,
Кузнецова В.Б.,
Запорізький національний технічний університет

НЕДОЛІКИ ПДВ З ПРИЙНЯТТЯМ НОВОГО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ І МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Постановка проблеми. З прийняттям нового податкового кодексу виникли такі незручності: реєстрація платників ПДВ; пропорційне віднесення сум для податкового кредиту; визначення вартості імпортованих товарів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове вирішення проблем застосування, удосконалення податку на додану вартість, як і непрямих податків в цілому, знайшли своє відображення у дослідженнях таких вчених, як: В. Андрущенко, О. Василик, В. Волканов, В. Геєць, А. Крисоватий, І. Луніна, В. Опарін, О. Резніченко, А. Соколовська, В. Суторміна, В. Федосов.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених податку на додану вартість у зв'язку із постійними змінами та доповненнями до Податкового кодексу України (ПКУ), питання недоліків ПДВ і можливостей їх вирішення не було в достатній мірі розглянуті і все ще залишаються актуальними.

Постановка завдання. Метою даної роботи є визначення недоліків ПДВ, що виникли з прийняттям нового Податкового кодексу і обґрунтування можливостей їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнюючи критичні зауваження підприємців стосовно функціонування Податкового кодексу, можна виділити низку проблем та пропозицій щодо їх вирішення.

Однією з проблем є реєстрація платників податків і вона стосується як новостворених компаній, так і компаній після реорганізації.

Для новостворених компаній, згідно статей 183.1, 183.8, 181.1, для отримання свідоцтва реєстрації платника ПДВ сума оподаткованого доходу повинна бути не нижчою за 300 тис.грн. (без ПДВ) протягом 12 календарних місяців, але ж на практиці навіть не менше 360 тис.грн. (включаючи ПДВ) [1].

Отже, неможливо зареєструвати новостворену компанію платником ПДВ, що суперечить міжнародній практиці. Новостворені компанії не можуть враховувати сплачений ПДВ, до моменту реєстрації платником податку, сплачений ПДВ за імпортними поставками, а також сплачений ПДВ з усіх витрат, пов'язаних із створенням та розвитком бізнесу, що суперечить міжнародній практиці та є значним бар'єром для проектів, які мають тривалий період відкриття.

Недоліком реєстрації платників податків також є те, що компанія, яка отримує послуги від нерезидентів з місцем постачання на митній території України, відповідно до ст. 208, повинна нараховувати та сплачувати ПДВ у якості податкового агента. Якщо така компанія, податковий агент, не зареєстрована як платник ПДВ, вона не може відшкодувати відповідні суми сплаченого до бюджету ПДВ (не дозволяється включення ПДВ до податкового кредиту). Отже, для компаній, які не є платниками ПДВ, послуги нерезидентів стають на 20% дорожчими.

Для компаній після реорганізації, згідно ст. 183.17 Податкового кодексу, особа, створена в результаті реорганізації платника податків (за винятком трансформації), реєструється платником ПДВ за правилами, ухваленими для новостворених компаній. Відповідно, компанія з досвідом ведення активного бізнесу протягом кількох років повинна ще раз реєструватись платником ПДВ, стикаючись із складнощами, які є типовими для новостворених компаній, що означає, що реєстрація платником ПДВ не дозволяється, якщо протягом 12 попередніх календарних місяців оподаткованих доходів не перевищував 300 тис.грн. Ця норма є бар'єром для нових компаній, які створюються в результаті об'єднання бізнесу, і, таким чином, шкодить загальному економічному розвитку в Україні.

Треба запропонувати таке вирішення проблеми, яке дозволить новоствореним компаніям реєструватись платниками ПДВ без необхідної умови мати мінімум 300 тис.грн. оподаткованого доходу протягом 12 попередніх календарних місяців та передбачити виключний перелік підстав для відмови у реєстрації платником ПДВ, а також відповідальність податкових органів за безпідставну відмову у реєстрації [2; 3].

Другою проблемою є пропорційне віднесення сум до податкового кредиту, вона стосується коефіцієнту пропорційного віднесення сум ПДВ до податкового кредиту та перерахунку частки податкового кредиту при використанні необоротних активів кожні 12, 24, 36 місяців.

Коефіцієнт пропорційного віднесення сум ПДВ до податкового кредиту, відповідно до статей 199.1, 199.2, у разі, якщо придбані або виготовлені товари частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково – ні, ПДВ, нарахований та сплачений, може бути лише частково віднесений до податкового кредиту. Коефіцієнт віднесення сум ПДВ до податкового кредиту

в поточному році повинен обчислюватись на підставі відношення між оподаткованим та неоподаткованим доходом попереднього звітного року. Використання коефіцієнту, який обчислюється на основі доходів попереднього року, є економічно неприйнятним, оскільки співвідношення оподаткованих та неоподаткованих операцій в поточному році може значно відрізнятись від минулорічного. Може статись, що платнику ПДВ буде не дозволено віднести потрібну частку сплаченого ПДВ до податкового кредиту, оскільки частка оподаткованих операцій зросла порівняно з попереднім роком. В результаті платежі ПДВ до бюджету буде переоцінено [4].

Зважаючи на це, доцільно було б вхідний ПДВ поточного року розраховувати на основі даних по діяльності поточного року.

Також недолік є і в перерахунку частки податкового кредиту при використанні необоротних активів кожні 12, 24, 36 місяців. В ст. 199.4 визначено спеціальні вимоги щодо вхідного ПДВ по операціях купівлі необоротних активів на основі коефіцієнту за попередній рік, як і по товарах/послугах, з наступним перерахунком вхідного ПДВ, який можна віднести до податкового кредиту, на основі коефіцієнту, який слід обчислювати кожні 12, 24 та 36 місяців за кожним видом необоротних активів, що використовуються в оподатковуваних операцій. Таке положення призводить до недоцільної втрати часу на обчислення податку [5].

Потрібно проаналізувати додаткове навантаження щодо ведення обліку, яке пов'язане із перерахуванням податку, особливо зважаючи на те, що переоцінка ПДВ повинна здійснюватись за кожною податковою накладною, отриманою від постачальника. Перерахунок може бути зроблений лише раз на рік для всіх необоротних активів одночасно із закриттям року на розсуд платників ПДВ.

Останньою проблемою є митна, звичайна та ринкова ціна імпортованих товарів. Відповідно до ст. 39.13, звичайна ціна продажу на митній території України є ринковою ціною і не може бути нижчою, ніж митна вартість. В ст. 188.1 визначено, що базою для нарахування ПДВ є контрактна вартість товарів/послуг, але не нижча за звичайну ціну. У випадку продажу імпортованих товарів за ціною, нижчою від митної вартості, база для нарахування податкових зобов'язань з ПДВ не може бути нижчою за митну вартість (митна вартість – це вартість, з якої обчислюється ПДВ і сплачується при розмитненні. Вона зазначається митними органами та може перевищувати ціну, яка визначена в накладній від постачальника). Є декілька недоліків, які виникають при застосуванні цієї статті. Процедура розмитнення передбачає, що митна декларація містить митну вартість групи товарів, які включено до одного коду класифікації. Декілька товарів можуть бути включені до однієї групи в одній податковій декларації без будь-якої можливості обчислити митну вартість окремої одиниці товару [6].

Отже, незрозуміло, яка вартість товару повинна слугувати основою для перевірки та порівняння ціни окремого товару з митною вартістю у випадку, коли неможливо обчислити митну вартість кожного окремого товару.

Митна вартість товарів визначена за одиницю виміру, яка не відповідає одиниці вимірювання, що використовуються при продажі товарів (напр. митну вартість визначено в кілограмах, тоді як ціна продажу визначається за рулон).

Отже, залишається відкритим питання щодо можливості порівнювати митну вартість товарів із ціною продажу, якщо оцінку виміру було здійснено в різних непорівнювальних одиницях для процедури розмитнення та торгівлі.

Необхідно гармонізувати митні процедури і документи з вимогами Податкового кодексу, щоб полегшити процес визначення митної вартості для кожної одиниці імпортованих товарів [7; 8].

Висновки з проведеного дослідження. ПДВ є досить серйозним наповнювачем державного бюджету України. Він сприяє забезпеченню рівномірності податкового навантаження на всі без винятку етапи виробництва і розподілу товарів та послуг.

Але він має цілу низку недоліків. Тому ПДВ в Україні потребує негайного реформування. Треба удосконалити статтю Кодексу щодо пропорційного віднесення сум ПДВ. Також необхідно дозволити новоствореним і реорганізованим компаніям реєструватись платниками ПДВ без необхідної умови мати мінімум 300 тис.грн. оподаткованого доходу протягом 12 попередніх календарних місяців та передбачити виключний перелік підстав для відмови у реєстрації платником ПДВ. І гармонізувати митні процедури і документи з вимогами Податкового кодексу. Досвід країн світу показує, що він може служити на благо бюджету, забезпечуючи суттєву частку у структурі загальнодержавних доходів.

Бібліографічний список

1. Податковий кодекс України від 07.07.2011р. №3609 - VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Оттен Томас Недоліки Податкового кодексу щодо визначення бенефіціарного власника : [аналітична записка 6, травень 2011 року] / Томас Оттен [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ier.com.ua/ua/archives_papers.php.
3. Оттен Томас Податковий кодекс України – недоліки : [аналітична записка, липень 2011 року] / Томас Оттен [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ier.com.ua/ua/archives_papers.php.

4. Окремі коментарі до проекту Податкового кодексу (ухваленого в першому читанні 17 червня, 2010 року) : [аналітична записка 04, липень 2010 року] / [Рікардо Джуччі, Роберт Кірхнер, Олександра Бетлій, Томас Оттен] [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ier.com.ua/ua/archives_papers.php.

5. Джуччі Рікардо Проблема заборгованості з відшкодування ПДВ: в пошуках сталого рішення у майбутньому : [аналітична записка 02, липень 2010 року] / Рікардо Джуччі, Роберт Кірхнер [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ier.com.ua/ua/archives_papers.php.

6. Огляд нововведень Податкового кодексу [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://flexp.com.ua/library/article/328/>

7. Податковий кодекс: переваги та недоліки [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://ukrplat.org.ua/node/2237/>

8. Про затвердження форм та порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : наказ ДПА України від 25.01.2011 р. № 41 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0197-11>

Анотація

У статті розглянуто недоліки в новому Податковому кодексі: реєстрація платників ПДВ; необхідність частки податкового кредиту; визначення митної вартості для кожної одиниці імпортованих товарів. Запропоновані варіанти вирішення існуючих проблемних питань і ліквідації недоліків.

Ключові слова: податок на додану вартість, податковий кредит, митна вартість, податкове зобов'язання.

Анотация

В статье рассматриваются недостатки в новом Налоговом кодексе такие как: регистрация плательщиков НДС; пропорциональное отнесение сумм для налогового кредита; таможенная, обычная и рыночная цена импортированных товаров. Предложенные варианты решения существующих проблемных вопросов и устранению недостатков.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость, налоговый кредит, таможенная стоимость, налоговое обязательство.

Annotation

In the article examined failings in a new internal revenue code such as: registration of payers VAT; proportional taking of sums for a tax credit; custom, ordinary and market cost of the imported commodities. The proposed solutions to existent problem issues and eliminate deficiencies..

Key words: value-added tax, tax credit, custom cost, tax obligation.

УДК 336.71

**Андрющенко І.Є.,
к.е.н., доцент кафедри
фінансів та банківської справи,
Запорізький національний технічний університет**

ЦІНОВИЙ ШОК, ЯК НЕГАТИВНА ДІЯ НА БАНКІВСЬКУ ЕКОНОМІКУ

Постановка проблеми. Оцінивши особливості вітчизняної банківської системи, слід визначити масштаби негативної дії на неї різкого збільшення цін на масові ресурси. Для цього необхідно порівняти поведінку двох комерційних банків, що використовують різні співвідношення якісних і масових грошових ресурсів, при різкому подорожчанні останніх.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти негативних явищ від збільшення ціни на масові банківські ресурси досліджено в наукових працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як: С. С. Дзерасов, С. М. Меньшиков, Г. Х. Попов [3], М. Н. Узяков [6], Ю. В. Яременко [8]. Але ці дослідження не повною мірою висвітлюють масштаби негативних явищ від збільшення ціни на банківські продукти, тому вважаємо доцільним:

- дослідити за допомогою спрощеної моделі аналіз цінового шоку в комерційних банках з різними пропорціями споживання масових і якісних ресурсів;
- дослідити причини і наслідки цінового шоку.

Постановка завдання. Головне завдання статті – проаналізувати ціновий шок в комерційних банках з різними пропорціями споживання масових і якісних ресурсів за допомогою спрощеної моделі